

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., felévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldali 16 kor. stb.

Felolvasó szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 64.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézandók

Uj szabadságharc.

A megtörtölt Igazság adta kezünkbe a fegyverek lángpallosát, hogy egy szüntelen acsarkodó, házi nyugalmunkat duló, javainkat tüzes vésszel fenyegető gonosz szomszédot megfenyítsünk. A szerajevói gyilkosság világszerte mélységes döbbenést keltett s a művelt nemzetek millióinak összehangzó verdiktje nyomán zúgott a lelki felháborodás s megvetés elítélő szava. Évek óta gyűlömlő szenvedelmek zsilipjét robbantotta szét Cabrinovics bombája s a szerbek elbizakodó, zajos, hepciás őrgöngésének háttérükön tornyosodó fellegeit ennek a felgyűlt indulatnak cikkázó villámaival kellett széjjelbontani.

Gonosz indulatok, lelki aljasságok poklából áradt felénk az elnyelő sötétség, a szláv-sátán vészés gyűlölete s mi az igazságnak, a világosságnak, az erkölcsnek ragyogó Szent Mihály-kardjával fegyverkezve szálltunk tusára ezzel a fekete lelkű ellenséggel. Bizva-bizunk, hogy győzedelmes tusára, mert a magunk kereste elégtételnek soha se volt jogosultabb, erkölcsösebb alapja. Fegyveres kézzel nyitunk utat arra a földre, mely hajdanta a magyar impérium dicsőségfényében fürdött s melynek kapujában, a nándori vár szirtfokán Európa békéjeért ki-

ömlött magyar vér piros színe váltott testvéri csókot a nyugati népek szabadságának felkelő hajnalává.

S amely fölmentén szabadságot, népjogokat, kulturát védünk, e szent javak ellen most is imént kél veszedelem, mely lángcsóvájaival egy rettenetes világháború tüzét élesztgeti. Csóváját ma már nem a maga gyenge keze, hanem hatalmas s vele minden faji tulajdonságban, kétszínűségben, álnokságban rokon barátja, az orosz ököl hordozza. S ez színt monarkiank leszámolására Szerbiával fejeződött nagy, elhatározó leszámolással Oroszországgal.

Mert meg kell értenie minden magyarnak, hogy most már nem a szerb háborúról van szó, hanem Magyarország harcáról, állami létéért és szabadságáért Oroszország ellen. Ezt a harcot Oroszország már évek óta készítgeti s Szerbia csak eszköze volt arra, hogy borzító büntényével háborúra ingerelje végre azt a monarchiát, amelyet háboruba ugratni nem sikerült eddig. Erre az aljasságra maga Oroszország nem vállalkozott, erre jött Szerbia.

Most tehát elkezdődött az élet-halálharc Oroszország ellen. Egy óriási szabadságharc, melyben ismét együvé került a két testvér nép: a finn és a magyar, azzal a lelkileg rokon néppel, a lengyellel, mely

már egy század óta vivja ádáz harcait az orosz ellen.

Legyen mindenki tisztában azzal, hogy ebben a háborúban csak győzni, vagy meghalni lehet. Mert nem arról van itt szó, hogy hazánk területének egy részét szakítják el legyőzetés után, hanem arról, hogy Magyarország semmisül meg. Ezt meg kell akadályoznunk a vérünknek egész tengere árán is.

Most már nincs helye kicsinyeskedésnek. Ebben a harcban talán százazrek fognak elhullani, de még ez sem sok ezért a szép magyar hazáért. Sokkal nagyobb ennek az értéke, úgy hogy ki kell eresztenünk vérünk utolsó cseppjét is. A végső, a legnagyobb áldozatokra kell elkészülnünk. De ebből a harcból ki kell vennie a részét mindenki. Aki oly szerencsés, hogy elmehet a harcmezőre, az harcoljon ott a végső önfeláldozásig, aki azonban itt maradt, az hozza meg a legnagyobb áldozatot, amit a haza megkövetel.

Készüljön mindenki erre az irtóztató szabadságharcra, melynek első dőreje hűséges szövetségünk ellen megindítva, már messziről hallható. Győzelmet csak az adhat, ha elkészülnünk a halálra s inkább beledőlünk abba az óriási sirba, melyben egy nemzet sülyed el, semhogy az orosz kancsukával ismerkedjünk meg.

A Dolomitok országából.

(Utí napló.)

Irta: Dorsoduro.

III.

St. Lorenzen felé keskenyedik a völgy; a magas sziklák tövén húzódik a vasút, felettünk Somenburg, amodább meg Kniepass várának romjai. Vad sziklás vidék, mellettünk a Rienz vad árja, zugasát százszorosan viszhangozzák a magas sziklák. A vasuti töltés a sok szakadék fölött erős köpillérekkel támogatva, másik oldalon meg egy 16 méteres kőfal hosszan; e fölött sűrű erdő. Elérjük Ehrenburgot, felette a hasonló nevű régi vár, magasabban pedig egy ősi bucsuáró templom.

Szelidebb vidékre érünk, megint csupa gyümölcsfa mindenfelé. St. Stigmund után vonatunk egy 57 méteres nyílású vashidon rohan keresztül, alatta a zuhogó Rienz. Majd elérjük Vintl állomást, felette az Eidechspitze (2735 m.), közben sötétzöld legegők; Vintl maga két régi templomával, csinos házaival kedves képet nyújt.

A Pusterhal végén Mühlbach állomást érjük, a Valsberch balpartján. Itt is sok a gyümölcsös, sőt gabona és szőlő termelés is van. Erődítések látszanak, melyek a francia háborúk idején játszottak nagy szerepet. Különösen véres csaták dultak itt 1809-ben, míg a távolabb fekvő Spingess 1797-ben szerepelt. Erről még később.

Gyönyörű vidéken haladunk, s mindinkább vadregényesebbé válik utunk. Szűk völgy, jobbról-balról magas, egyenes sziklafalak; nagy nehézséggel építhettek ide vasutat. Egy 260 méteres alagut után, nagy szakadék fölött haladunk egy 190 m. hosszú vashidon át, honnan letekintve,

alattunk 80 méter mélységben rohan az Eisack. Majd egy-két szurotyos katonát látunk, azután semmit, mert magam faragott kőből épült falak veszik el a kilátást. De nem sokáig nékülözünk a szép tájat, csak míg a franzensfeste-i erődöt el nem hagyjuk. A vasutat nem tudták másképp vezetni, kénytelenek voltak neki vinni a várnak, s a vasut azt középen metszi keresztül; de nehogy e híres gránit kővekből épült vár belseje közismertté váljék, az utunk kandi szemei elől magas falakat emeltek. Ha arra kerülne a sor, majd lerombolják a vasuti falakat, s megint bevehetetlené válik e kö-köszszus. Beérve a franzensfeste-i híres nagy állomásra, éhségünket pompás (de olcsó) tizóraival csillapítottuk. Elnéztük volna sokáig a nagy süngy-forgást, a sokféle nácio jövését-menését, de oda jön egy német vasutas s barátságosan megvetve vállam, kérdi, hogy nem Bozen felé akartunk-e menni? Ha igen, tessék, mert mindjárt megy a vonat.

Indulunk s csak hamar elérjük a régi híres várost: Brixent. Az ómás falán levő tábla jelzi, hogy már csak 571 m. magasságban vagyunk. Ősi püspöki székhely, püspökei herceg-püspökök. Sok templom, szép órvésű város a püspöki várral; gyönyörű kertek, szőlők, lugasok övezik ezt a „Klein-Rom“-ot, mint sok templomáról nevezik. Változatos vidéken tovább haladva, elérjük Villnöst, hol először bukkanik szemünk elé egy szép országot; vörös porphyrt és fekete pala hegyek váltakoznak, itt-ott vörömmel. Messzebb hóval fedett magas bergek Klausen következik, híres kapucinus klostromával, régies fedett fahidjával. A vár (most klostrom), magas meredek sziklán emelkedik. Egy hős baráta vezért adott 1809-ben a tiroiaknak, Haspingen kinek szobrát is emeltek. Jön Waidbruck, felette a szépséges Trostburg, e

várban született egyik leghíresebb Minnesänger: Oswald von Wolkenstein. Most is a Wolkenstein grófkak a vár. Majd Kastelruth alá érünk, a helység messzebb fekszik a vasutól egy magas platón, 1095 m. magasságban, míg állomása csak 428 m. magasban van a tenger színe felett. Folyton az Eisack partján haladva, elhagyva Atzwangot, sok porphyrt szakadék fölött, folyton hidakon rohanva át, felülünk a Schlern-csucs (2561 m.); sajnos, teteje ködbe veszett, nem láttuk.

Alatta Völs am Schlern, hova több alagut után érünk. Kedves, szép vidék. Igazi tiroli Landschaft. Szép kis templomához szomorú emlék fűződik. 1809-ben, csunya hófuvaskor, egy téli késő estén francia katonák támadták meg a falut; ágyából vonszolták ki a falu 80 éves agg plebánosát s a durva katonák kíséretében, téli éjszakán be kellett gyalogolni Bozenbe, hol a hadbírósg halálra ítélte. Az öreg ur, kinek a franciák elleni csatában csak annyi része volt, hogy folyton a békéért imádkozott, misézett, hiába hangoztatta ártatlanságát, halálra ítélték. Már körülvettek őt az agyonlövésére kirendelt francia katonák, midőn egy lovas katona vágatott a vesztőhelyre, fehér zászlót lobogtatva: nem a völsei plebános a bűnös, hanem a valsi (Mühlbach melletti) kurátor. Tán-torgó léptekkel hagyta el az öreg ur a vesztőhelyet, kocsit fogadott s nyomban haza felé indult. Híre ment falujában, hogy visszaérkezik; a falu aprajánaggyja örömrivalgásokkal üdvözlé, midőn másnap reggel Völsben leszállt a paraszt szekérről. Könynyező szemekkel köszöntö meg hiveinek ragaszkodását, majd a templom felé mutatva, jelezte, hogy első utja oda vezetend. A templom ajtajában azonban összeroskadott, a kiállott izgalmak megölték őt. Hermann von Grimm egy gyönyörű versében írja le ezt.

ségesnek tartja két pár ökörfogatnak beszerzését. Az értekezlet a szándékot helyesli s megbizta polgármestert, hogy nem két, hanem négy ökörfogatot szerezzen be. Ezek az igák azoknak a kiszagadnak is segítséget nyújthatnak, akiknek lovait a katonaság részére lefoglalták.

Koller Sándor alispán a közbiztonságot illetően is megnyugtató kijelentést tett. A városi rendőrök nagyobb része ugyan bevonult, de helyettük majd a csendőrséget helyettesítő katonaság fog rendőri szolgálatot teljesíteni. A katonai parancsnokságtól ugyanis ígéretet kapott, hogy öt katonai járőrség végez felügyeletet. Erős katonai őrség vigyáz a vízvezeték forrásvidékére is s katonai őrség áll az adóhivatal s a villamostelep védelmére is.

Az itthonmaradtak segélyezése.

Ugyanez az értekezlet foglalkozott a hárcba vonult veszprémi lakosok itthonmaradt családtagjainak segélyezésével is. Általános vélemény volt, hogy ez társadalmi mozgalom legyen, a városi hatóság vezetésével s ellenőrzésével. *Hunkár Dénes*, *Koller Sándor*, *Reé Jenő*, dr. *Csolnoky Ferenc*, *Juraszék János*, dr. *Csete Antal*, dr. *Illés Dezső* s mások sok gyakorlati érzellemmel irányították az értekezlet munkáját. Az értekezlet első sorsban egy *jóletibizottságot* választott. Tagjai: dr. *Komjáthy László* polgármester elnöksége alatt dr. *Csolnoky Ferenc*, dr. *Fatér István*, *Juraszék János*, dr. *Illés Dezső*, *Réh Jenő* és *Sándorfi Kázmér*. Ez a bizottság a szükséghez képest kiegészíti magát. A gyűjtés végrehajtására a bizottság széplelkű úri hölgyeinket kéri fel s minél előbb beszerzi a bevonultak névsorát, hogy abból a segélyre jogosítottak személyét és számát megismerhessék.

Hunkár Dénes főispán bejelentette, hogy hasonló célból mozgalom indít az egész vármegye területén s erre vonatkozó felhívását a főispábirákhoz s a polgármesterekhez a közeli napokban kiküldi.

Korábbi zárórák.

A városi képviselők értekezletén az alispán bejelentte, hogy a katonai hatóság kívánságára a vendéglői s kávéházi zárórákat megrövidítette. Eszerint a korcsmában s vendéglőben esti 10, a kávéházakban éjjeli 12 órakor van záróra. Az alispáni intézkedést az egész értekezlet helyeselte. Igazat adott ama mondanásnak is, hogy most már elég volt az éjjeli mulatozásból. A vidám poharazás példája ragadós s felesleges kiadásba keveri azokat a behívott katonákat akik kevés pénz hozhattak magukkal. Sőt éjszakaióra vonzza azokat a helybeli szegénysorsú katonaköteleseket is, akiknek itthonmaradtjairól a jóletibizottságnak kell majd gondoskodnia. Amde vasárnap a keső esti vonatokkal száz meg száz népfelkelő érkezett, akiknek sem lakásuk nem volt, sem a már bezárt vendéglőkben elhelyezni nem kaptak. Sok tartalékos-tiszt s intelligens férfi volt közöttük. Ezek éjjel tájban hatalmas tömegben álltak az Elit-kávéház előtt, ahová persze, elérkezve a záróra, nem bocsajthatták be őket. Ekkor több veszprémi polgárban az az elhatározás ebredt, hogy felkeresik az alispán urat s megkérlik, hogy a zárórákat legalább arra az éjleire fűggesse föl. Ezeket a polgárokat nem az a szándék vezette, hogy a tömeget a mulatozás alkalmához, hanem az a szándék, hogy a hajléktalanság s az éhség miatt panaszolókat — mert hiszen az intelligens elemeknél nem volt elemzésiás szatyor — fedél alá s valami eledelhez juttassa. S megakarták akadályozni azt is, hogy a napokon át gyönyörködött s felemelő lelkesültséget az elégedetlenség keserű érzése éppen Veszprém városában lohassza le.

A veszprémi polgárokhoz csatlakoztak a népfelkelők nagy tömegéből dr. *Koncz Endre* belügyminiszteri segédtitkár, volt győri főispáni titkár, tartalékos hadnagy s *Dragonics Ferenc* fővárosi tanár is. A vármegyeházban *Horváth Lajos* aljegyző volt az ügyeletes s szíves előzékenységgel közvetítette a küldötték kérelmét dr. *Véghelyi Kálmán* főjegyzőnél, aki azután hasonló előzékenységgel az alispán urnál interveniált. Az alispán ur fölkel s a küldöttség meghallgatása után igen méltányosan, sok tartalékos katonát hátlára kötelező szívelyességgel rendelkezett. A *kávéházi* zárórákat erre az éjleire felfüggesztette azzal a feltétellel, hogy csak kávéfelvételt, egyéb eledelt s teát szabad kiszolgáltatni s a helyiségbe helybeliek be nem mehetnek. A küldöttség az intézkedést hálaosan megköszönte, *Próder László* r.-fogalmazó pedig végrehajtotta. A feltételek hallatára egyedül a Royal-kávéház gazdája nyitott ki s a beözönlő tartalékosokat rendes

polgári árért kiszolgáltatta. Közé tettük ezt az éjjeli eseményt, mint illő tényét a felelős tisztviselő előrelátó s szűkebb esetekben nem a rendeletek szigorára, hanem a méltányosságra tekintő bölcs intézkedésének. A rendelet szigorja tehát egy éjszakára enyhült, a város célból végzett intézkedés nyomában pedig elismerés és tisztelet fakadt.

Élelmiszerek ára.

Veszprém városának mára már a mozgósítás első óráiban intézkedtek, hogy a lakosság a szükséges élelmiszerekkel ne csak kellőképpen ellátás-sék, hanem a lelkesítő uzsorarártól is megkíméltessek. Ez utóbbira, a drágaságra, volt is szükség, mert a szegény népfelkelők sokat panaszkodtak túlságosan felemelt korcsmai s vendéglői árak ellen. Érthetetlen volt ez különösen a huseledeleknél, amikor derek mérsároljunk ezt a hazafias, nagy, komoly korszakot nem átvárták fel pióca-korszakká, megtartván a normális árakat s a borítalmát, amikor helybeli újságok is nagyon jutányosan hirdettek boreladást. Az alispán utasította a rendőrközegeket, hogy az élelmiszer-árban uzsoráskodókat a törvény szigorával suítsa. Dr. *Komjáthy László* a lisztárura történt megállapodást az alábbi hirdetményben tette közzé:

„A város hatósága a mindent elkövet, hogy a mai kivételes állapotok között a kicsinyes önzés érdekei a lehetőségig ne érvényesülhessenek s a nagyközönség érdekei minél hatásosabban megővőssanak. Ettől a kötelességet képező érzettől áthatva, összehívtam a polgármesteri hivatalba a város lisztkereskedőit, hogy a lisztárura néve velük megállapodjam.

A tárgyaláson *Röthausser Lipót*, *Röthausser Zsigmond*, *Korai Adó*, *Keim Adó*, *Neu Jozsefné* és *Fojt János* lisztkereskedőkkel olyan kötelező megegyezést létesítünk, hogy a most nevezett lisztkereskedők mindaddig, amíg a buza ára mértaniánsáknál 30 korintát meg nem halad, az ugynevezett nullás lisztet és a darát kg.-ként 52 fillérért, a fűllisztet 46 fillérért, a kenyérlisztet pedig 38 fillérért fogják árulni. (A pesti buza liszt ára 56 fillér.)

Ezt azzal hozták a nagyközönség tudomására, hogy a nevezett lisztkereskedők az ismételt-árúsitó kiskereskedőknek a lisztet a fentebb megjelölt áraknál olcsóbban, olyan áron adják el, hogy a kiskereskedőknek a módjukban áll a lisztet az említett árakon áruba bocsajtan.

Ha tehát a kiskereskedők, ennek dacára indokolatlanul magasabb árakat követelnek, a közönségnek módjában áll a bevásárlási források közt választani és az előnyösebbet felkeresni.

A jóletibizottság működéséről külön cikkben tájékoztatjuk olvasóinkat.

Öfelsége az Iparoskör elnöksége a főispántól a következő átiratot kapta:

„A m. kir. Belügyminiszter Ur hozzám intézett 4816/1914. sz. leiratából kifolyólag van szerencsém értesíteni a T. Elnökséget, hogy Ö Császári és Apostoli Királyi Felsége az egyesületnek 40 éves évannálása alkalmából küldött hódolatát köszönve legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott.“ *Hunkár Dénes* s. k., főispán.

A jóletibizottság ülése.

A háborús mozgásokban a társadalom egyik legfőbb feladata az államhatalom támogatása a hadba vonulók családjának segélyezésével által. Városunk lakossága is kikartta venni részét ebből a munkából s még a múlt vasárnap megalakította a polgármester elnökével a tíz tagú jóletibizottságot.

A bizottság aug. 3-án hétfőn tartotta első gyűlését a hölgyek bevonásával. A másféle igénybevett polgármester helyett *Juraszék János* dr. törvényes elnök vezetett a megbeszéléseket. Kifejtette a hölgyeknek az értekezlet előbb említett célját. Csak azt fűlte hozzá, hogy a munkához, melyben mindenkinek kötelessége részt venni, minél előbb hozzá kell lépni.

Az értekezlet fő tárgya annak megbeszélése volt, hogy ki vállalkozik a bizottság elnökéül és a város mely részében a gyűjtés a legelőnyösebben keresztülvihető, ha két ur hölgy menné egy urleány társaságában. Dr. *Csolnoky Ferenc* az értekezlet figyelmét arra hívja fel, hogy a gyűjtéssel kapcsolatban arról

is szónak kell esni, hogyan keressük módját annak, hogy a pénzbeli segélyre nem szoruló anyák, kik férjeiket kénytelenek helyettesíteni a munkában, apró gyermekeik miatt a dologban fenn ne akadjanak. Azért melegen ajánlja a napközi otthonokat, ahol a szülői gondozásra szoruló kicsikre felügyelnek, míg az anya távol van a háztól. Az otthonnak különösen a temetőhegyi lakosokra nézve van nagy jelentősége. Az angol kasszaszovány és irgalmas nővérek ha felkérlik őket szívesen adnak helyet a napközinek, a tanítónőképző intézet növendékei pedig vállalják a vezetést. *Fatér István* melegen ajánlja az indítvány elfogadását.

Az értekezlet helyesléssel fogadja, az idő rövidsége miatt a részletek tárgyalásába ez alkalommal nem bocsátkozhatott. Mindenekelőtt megválasztotta a gyűjtésre vállalkozó hölgyeket s beosztotta a város területét 18 körzetre.

A gyűjtést még az nap délutánján meg is kezdték szép eredménnyel, úgy, hogy szerdán 3421 kor. 84 fillér folyt be.

Megállapodás történt azután, hogy dr. *Csolnoky* által felvetett indítvány részletes keresztülvitelére külön értekezletet hívják össze.

Aug. 5-én szerdán ült össze a hétfőn elhatározott értekezlet a városházán *Hunkár Dénes* főispán elnöklété alatt. Megjelent a város színe-java nagy számban. Bizonyos általánosabb jellegű megállapodások jöttek szóba. Első feladat a segélyek kiosztásában a segélyre szorulókat összeírása, amit el is határoztak. Az értekezlet titkárát és jegyzőt választott még dr. *Fatér István* és dr. *Horváth* főjegyző személyében.

Elnöklő főispán szerint a 7 éven aluli gyermekek fentartása állami feladat, miért is kívánatosnak tartja, hogy a menhely igazgatójával megbeszéljék, milyen mértékben lehet annak támogatását igénybe venni.

A polgármester jelenti, hogy a városi szegényházban a város terhére már most 16 azonnal segélyre szoruló gyermeket látnak el. Legelső teendőnek tartja a napközi otthon felállítását és amennyiben megtörténik bejelenti, hogy felesége elváltja a cserháti otthon vezetését.

Dr. *Csolnoky* Ferenc szerint nem elég csak összeírni a támogatandókat, hanem személyesen meg kell győződni arról, vajon csakugyan segélyre szorulóknak-e az illetők, vagy sem. Ajánlja emélfogva a városi jólelkony egyesületeknek az akcióba bevonását s újra sürgeti a napközi otthon felállítását, avval a bejelentéssel, hogy a helybeli két zárda szívesen ad helyet erre célra.

Az értekezlet hozzájárul mindkét indítványhoz. *Koller Sándor* alispán felszólalásával kapcsolatban elvileg azt is kimondja az értekezlet, hogy nem tartja célravezetőnek, ha a mozgósítás által sújtottak eltartásában minden teher a társadalomra nehezedik. Következőleg ha a segélyre szoruló családok tagjai közül vannak munkabírók, csak annyiban kapnak segélyt, amennyiben a napi kereset nem volna elegendő. Ha pedig a személyes látogatást végző urnők arról győződnek meg, hogy egyesek dolgozni nem akarnának, a bizottság a segélyt egészen beszünteli.

Legelőször a temetőhegyi óvodában nyílik meg a napközi otthon, ahol 12 éves korukig veszik gondozásba a gyermekeket. Az otthon nyitva lesz reggel 6 órától este 7 esetleg 8 óráig.

A jóletibizottság szombatban kezdi meg rendszeres működését, amikor már az otthonba vezetett apróságokat élelemmel is ellátják. Egyéb segélyre szorulókat felszólítanak, hogy a városházán jelentkezzenek.

Az értekezlet megbizta a polgármestert, hogy a szükséghez képest segélyeket folyósíthasson. A jóletibizottság minden szerdán délelőtt ülést tart, melyről értesíteni fogjuk olvasóinkat.

Amint látható, Veszprém társadalmi minden lehetőt megtesz a szükség enyhítésén. Katonáink nyugodt lélekkel mehetnek küzdeni a honért, családjaikat közönségünk el nem hagyja.

Felhívás Veszprém városának volt önkéntes tűzoltóihoz! A veszprémi önkéntes tűzoltó testület számos tagját Öfelsége hívó szava dicső harcba szólította. Ők, akik eddig városunk tűzbiztonságáról gondoskodtak, a haza védelmére keltek s így Veszprém lakossága esetleges tűzvész esetén jóformán tűzoltók nélkül maradt. Felhívom emélfogva városunk volt összes önkéntes tűzoltóit, hogy a háboruba indultak helyeit foglalják el és

Nemzetünk nagy fiainak okos előrelátása ebben a harcban hatalmas szövetségekhez juttatott. Nagy-Németország már is az adott szó hűségének tündöklő manifesztációjával állott hozzánk s ezért a szövetségársi rendületlenségeért nemcsak a gyilkos Szerbia törveto protektorával, Oroszországgal, hanem akiket eddig a világkultúra hordozóinak tartottunk, Angliával s Franciaországgal is szembe került. Germán és szláv uralom döntőharca közé sodoródtunk a Gondviselés akaratóból, amely csodálatos sugallatával azt is megértette velünk, hogy melyik részen kell becsületesen helyt állanunk.

Gigászi mérközés ez, népek csatája, melyben a gyűlölet s feltekenység került szembe az igazsággal s a haladó, fejlődő nemzeteknek legszebb, legértékesebb s minden időben legtisztábban fényeskedő értékekkel: az erkölcsi fölénnyel. Ez utóbbiak a mi javunk is s ezért bizva-bizunk a Mindenható segédelmében, hősi karunkban, a diadalban.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. A szentbékellai róm. kath. iskolánál szervezett osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: törvényszerű fizetés, melyből 300 koronát a hitközség fizet, butorozott szoba megfelelő lakbérpótlékkal. Köteles a kijelölendő osztályokat tanítani, külön díjazás nélkül az ismétlődő oktatásában és a kántoriakban segédkezni, a „Gondviselés” egyházmegyei tanítói nyugdíjintézetbe belépni. Okleveles férfitanítók kérvényüket okmányukkal augusztus 22-ig a szentbékellai piébánia-hivatalhoz — posta Köveskál, Zalavm. — 45 fill. postaköltséggel küldhetik. Választás aug. 23-án délután 2 órakor. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Költségek meg nem térítetnek. Állás szeptember 1-én elfoglalando.

Pályázat. A veszprémi róm. kath. elemi fiúiskolánál a XI. tanítói állás szervezése alkalmából az iskolászek egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása a megválasztott tanító szolgálati éveinek megfelelő törvényszabta évi fizetés és lakbér-illetmény. Kötelessége a Nmltgu püspöki kar által kiadott szabályrendelet értelmében az iskolászek által megjelölt osztályt vezetni, a négy felső

osztály tanulóit a tornában oktatni, vagy ehelyett a tanulók miséjén orgonálni, a tanulókat a templomba, a körmenetekre élvezetű s rájuk felügyelni s a „Gondviselés” segélyintézetbe belépni. Pályázati határidő 1914. évi aug. 22. Az állás szeptember elején elfoglalando. A kérvények az „iskolaszeknek” címezve ngos és főtiszt. Adám Iván apátkanonok-plébános, iskolászeki egyh. elnök urhoz küldendők.

Veszprém és a háboru.

A város képe.

Az elmúlt hét napjaiban Veszprém valóságos katonai város lett. Az általános mozgósítás királyi hívó szavára ezek és ezek siettek a póttartalékosok s népfelkelők tömegéből, hogy törvény-szabta időben jelentkezzenek. Már szombat délután szines lett a főutonalaknak táviratokra, esti lapokra váró népesség a bevonulók-vegyes csoportjától. Tartalékos tisztek formaruhája, művelt néposztályok elitebb csoportja vegyült össze egy azon lelkes, hazafias érzéssel a földmunkás polgárok nagy tömegével.

Ez a mozgósítás is fényes bizonyás arra, hogy a mi legfőbb nemzetfenntartó elemünk, a nemzetnek pénzben s véradóban leghatalmasabb erőforrása a kisbirtokos osztály s az ő véréből eredő s hozzája hasonló földmunkás nép.

Vasárnap tartalékos tisztek járták az utcákat, hogy középületekben, magánházakban egyaránt helyet készítsenek fődél alatt eltölthető éjszakára azok részére, akik a hazaszeretet szent tüzetől szinte megfittasulva készek a hazáért, az lthonmaradaktér csatáztúbe szállani, ahol nem tudni melyikre, de közülök bizonyára igen sokra reáborul a hősi halál örök éjszakája.

Szívesen jegyezzük fel, hogy a katonai elszállásolás előzekeny figyelmességgel történt. Amikor szinte várni lehetett, hogy a háztulajdonosok nemcsak polgári kötelességgel, nemcsak emberbaráti érzésből, hanem lelkiüknek legnemesebb sugallatától, a haza derek vedői iránt felbuzgó magasztos érzéstől is indítatva ölelő karral tárnak ajtot a katonák befogadására: ez a katonaság mégis szives üdvözléssel, kérő szóval fordult a háziakhoz egy kis enyhelyért a harciak részére.

Iskolák termei, zárdák helyisegei, a papnövelde hatalmas szobái s folyosói s magánházak szívesen fogadták a dalos-szóval érkező bevonulókat. Az első napok kiáradó hevét a komoly napok elkövetkezéneke megfoltosította, a cselekvés öröknek nyugodtabb hangulata váltotta fel. S mintha ez így megkapobb s példászerűbb volna. A tűzes fellángolás csodáforrása lón a lelki energiának,

ösztönzője a komoly elhatározásnak s tettekreés akarataknak, amikor azonban ezt a belső készséget a cselekvés pillanatai igényelik, minden szárnyaló lelkesültségnél példaadóbb, vonzóbb s bátorítóbb a tettehajtól, öntudatos elhatározásnak fenséges nyugalma.

Lázás sietséggel folyt a civilforma átalakulása katonává. Egyre több és több vadonat újforma ruha vegyült a polgári öltözetek közé s amint szaporodott a beöltözöttek tömege, annál inkább fogyott azoknak a százaknak és százaknak a száma, akiknek — késő este, éjjel is érkezvén, köből volt a párnájuk s a szépséges, világos nyári éjszakának csillaghimes palástja a takarójuk.

Közben megkezdődött a lovak asszentálása, előjegyzett járművek átvétele, a katonai kiegészítések, gyakorlatok és felszerelések egész sorozata. Gazdag, eleven, változatos képet nyújtott mindez s olyan megkapó, az egész várost lelki frissességben tartó, nem szűnő érdeklődést keltő látvány, aminőt soha senki nem szemlélhetett s aminőben sokunknak soha se lesz részünk.

Városi képviselők értekezlete.

Reé Jenő vasárnap déli 12 órára értekezletre hívta össze a „Szabad polgári párt” tagjait a városi ház tanácstermébe. Az összejövetel a bevonult katonák lthonmaradt családtagjainak segélyezési ügyével foglalkozott. Megvitattak egyuttal néhány fontos intézkedést is, melyeknek végrehajtását a hatóságtól várta. Az értekezleten Hunkár Dénes főispán-elnökölt. Megjelentek Koller Sándor alispán s dr. Komjáthy László polgármester is; hogy a hatósági intézkedéseket a város közönségének megnyugtatása végett közhírré tegyék.

Első kérdés volt a város közönségéhez. Erre vonatkozólag a polgármester megnyugtató kijelentést tett. Mégis megbizta az értekezlet, melynek nagy számat városi képviselők alkották, hogy a képviselőtestület utalagos jóváhagyása biztos reményében, a város részére elégséges gabonáról s burgonyáról gondoskodjék. Polgármester kijelentette, hogy a káptalan jószágkormányzója a következő heten öt wagon buszát tud rendelkezésre bocsájtani.

A polgármester ezen az uton is kéri a közönséget a vízben való takarékosagra. Bár a vízvezeték üzemképesége hónapokra biztosítva van, mégis igen tanácsos, hogy a fűtőanyagot a víztermeles szükségtelen fokoztatásával ne fogyasztassuk. Megnyugtató nyilatkozatot tett polgármesterünk a villanytelep üzemképeségét illetőleg is.

A város lovainak nagy részét a katonaság lefoglalta. Mivel a köztisztaság háborús időben is szükséges követelmény, részint a szemétfuvarozás, részint anyaghordás végett a polgármester szük-

Blumau és Kardaun után kiszélesedik a völgy, s elértük célunkat: pont délben érkezünk meg Bozen-ba. (265 m.) Tegnap délután 2 óra 20 perckor indultam a Balaton mellől s ma délben végre itt vagyunk. 709 kilométernyi uton folyton vasúttal rázattam magam, Balatonszentgyörgytől idáig gyorsvonaton. Nem gyerekség. De a budaiak azzal torkolnak le, hogy ók 70 kilométerrel nagyobb utat tettek meg. Jó! Ez mind semmi! Most jön a java: a gyalogolás. Aki még nem unta meg eddigi írásom: kövessen!

Augusztus 14-ike, kedd.

Bozenban mindenki kiszáll a vonatból, még az 15. ki tovább utazik! Persze, itt az ebéd ideje is, s e fő állomáson sokáig áll a vonat. Amint keresztül törjük magunkat az utasok tömekelegén s kilépünk az állomási épületből, első mi feltűnik, a sok szállodai omnibusz, melyeknek kalauzai hangos szóval kínálgatják magukat. A sok szálloda mutatja, mily nagy itt az idegenforgalom. Egy nagy parkirozott térre érünk, szép nagy épületekkel körülvéve, melyeknek kisebb része hőzépület, a legtöbbje modern hotel. Persze Rotschildoknak, nem szerény turistáknak való. Menekülünk is e tájról s elhagyva a nagy térséget, Bozneről mindjárt kitűnik, hogy nem egy új, hanem nagyon is régi, ó-német város. Az „Öreg” kalauzól bennünket a város keleti részén fekvő Weisses Kreuz-hoz. Egy harmadszáz éves vendéglő, primitív ház, de barátságos képe már messziről hívogató; ez való a turistáknak, az olyanoknak, kik nem automobilonok szagudának Tirolon végig, hanem gyalog. A házon kiirva a zöld zsálugateres ablakok alatt: „Gasthof (nem Hotel) zum weissen Kreuz. Fremdenzimmer. Echte Tirolerweine.” A falakat támpillérek erősítik; a földszinten az utca felé nyílt boltíves folyosók, az olaszok sötét portico-ja, hol fehér terítékes asztalok csábítják a

faradt éhes utast. A ház három emeletes. Vert vasból készült ósi cégér: zöld koszoruban a fehér kereszt. A második emeleti ablakok alatt meg egy régi-régi Szűz Maria-kép.

A tulajdonosné, Marie Mair asszonyság, örömmel üdvözöl bennünket s jelenti, hogy éppen — de milyen szerencse — a Herrschaftoknak még két szoba maradt az emeleten. Bravó, mondjuk; fel se megyünk; hanem: valami jó ebédet ennélnék-e? Gewiss — feleli önzérettel s hogy megmutassa, mily előkelő helyen vagyunk, hozza az étlapot. Az ebéd ellen nem lehetett kifogásunk. Lehet viszont, hogy nagyon éhesek voltunk. De az bizonyos, hogy például a marhahúshoz külön kagylókban hét fele (septem) salátát hoztak s a tiroli vörös ellen se lehetett panaszkodni, még kevésbé az árak irányában, mert konstataitum, hogy vagy 15 évvel ezelőtt — jogás koromban — lehetett csak Pesten ily összegből megebedelni, de csak rosszul. A 10 filléres borralalóra meg a pincér plane földig hajolt. Ebéd után felmentünk megnézni szobáinkat s mert amugy is szakadt az eső; egy kis humásra. Szép, tiszta, barátságos szobákat kaptunk, kiirva, hogy fejenként 2 korona a fizetés naponta. Az én szobámba a piktorffu (rajztárnak-jelölt) került, ki mindjárt kijelentette, hogy aludni délután pénzért nem fog, nem azért jött Tiroiba, s magamra hagyott. Én meg örültem, hogy magamra maradok. Négy órakor felebredve, elmentünk egy kicsit széjjelnézni. Az idő kiderült.

Bozen, 15,000 lakosával, gyönyörű terjedelmes völgy közepén fekszik. Körülötte magas hegyek, de ezek védik is egyben. A hegylek zödelől oldalán nagy terjedelmű gyümölcsösök s szőlők. Meszszőbb a Dolomitok hatalmas bercei. Itt folyik a Talfer, mely a város alatt egyesül a vad Eisackkal. A várostól jóval messzebb pedig az ezeket

felvevő Etsch. A város főterére érünk, nyugotnak a Pfarkirche áll ó-góth stílusban épült. Külsején rögtön feltűnik a furcsa óra; két „zifferblattja van egymás fölött, egyik a gömbölyű, az órákat, másik a négyszögletes, a negyedeket mutatja. Zöld patinas teteje, mindjárt elárulja régiséget. 1400-ban épült, 60 méteres tornya-mellett két, Velenczére emlékeztető faragott márvány oroszlan. Valamikor nagy kereskedelmi összeköttetésben állt a velencei köztársasággal, tán abból az időből származik e két oroszlan. A templom külső falán különféle emléktáblák, ugy a régi, mint az újabb időkől. Szép különösen Kompatscher által emelt egy emlék, ki híres szobrásza Bozennek, ő emelt emléket a híres Dolomiten-írnak, Noe-nek is a Stadt-parkban. A templom mögött nyílik a temető, új és régi síremlékeivel, sok szép márvány-szobrával. Maga a templom belseje megie egyszerű, de igen régi berendezésével. Lazzarini oltárképe lebilincsel s hogy elébe térdelek, eszembe jut: abban a templomban, hol még nem voltál, s imádkozol, meghallgat az Ur! Kikért imádkoznám: megint csak az otthoniakért s az elköltözöttekért. Azután bejárom az ósregi templomot, régi oltár képén kívül feltűnik sok, faragványos gyóntatószéke. Mindeniken kiirva ki és milyen nyelven gyóntott. (Német, olasz, latin. Ez utóbbiak erusok ivadékok.) Innen nem messze, hasonló nevű tér közepén áll Walther von der Vogelweide szobra, a 12. századi énekes művészi emléke, melynek tövén Gyula, az ifjú „mérnök ur” le is fotografált bennünket. Egyre arra vigyázott a felvéteinel, hogy a képen rajta legyen a szobor alapja vagy jobban mondva kerülete, mely (talán az Eisackból szedett) fehér és fekete kavicsokból van művészileg geometriai formákban kirakva. Ennél egyszerűbb, de szebb dolgot szobor alatti keretnek még sohasem láttam.

e célból nálam, mint a veszprémi járás tűzrendészeti felügyelőjénél sűrűsége jelentkezzék. — Veszprém, 1914. évi aug. 6-án. *Kránitz József*, tűzrendészeti felügyelő.

A háború krónikája.

Monarkiánk belgrádi követe jul. 24-én d. u. 6 órakor adta át a kettős monarchia jegyzékét a szerb királyi kormánynak. Az erre adandó válasz határidejül monarkiánk jul. 25-ikének délután 6 óráját tűzte ki.

Julius 25-én, minthogy a szerb kormány válasza nem volt kielégítő, a monarchiában a *részesleges* mozgósítást elrendelték.

Jul. 29-én monarkiánk Szerbiának megízte a háborút.

Jul. 31-én a Magyar-Osztrák monarchiában — tekintettel Oroszország háború készülődésére — elrendelték az *általános* mozgósítást.

Augusztus 1-én Németország is mozgósította egész haderejét, majd az esti órákban Oroszországnak *háborút* ízent.

Aug. 1-én Franciaország is elrendelte teljes haderejének mozgósítását.

Aug. 2-án a német 8. hadtest csapatai megszállották Luxemburgot, francia aviatikusok pedig hadizenet nélkül, tehát nemzetközi jog sérelmével bombákat dobtak le német területre.

Aug. 3-án német csapatok átlépték a belga határt s emiatt Angolország aug. 4-én hadat ízent Németországnak.

Aug. 6-án monarkiánk szakított Oroszországgal. Bécsben az orosz nagykövetnek kézbesítettek utlevelét s *Szapary* gróf pétervári nagykövetségét utasították, hogy kerje ki utlevelét s lehetőleg azon a napon hagyja el Oroszországot.

Ugyancsak aug. 6-án Szerbia Németországgal, aug. 7-én Montenegró monarchiánkkal hadiállapotba lépett.

Aug. 7-én a m. kir. honvédfőparancsnokság a következő hadiparancsot intézte honvédségekhez:

„Ő császári és apostoli királyi felsége, szerezett királyunk és legfelsőbb hadurunk a magyar királyi honvédséget is harcra szólította. A legfelsőbb parancs történelmi idők hajnalát derítik reánk, meghozza a honvédségnek azt a *hón óhajtott és váru-várt alkalmat, amikor a harcok verészatai között bizonyíthatja be rendületlen királyhűségét, lángoló hazaszeretetét és méltó voltát arra a bizodalomra, mellyel ő felsége megajándékozta. Lerohatja háláját mindazokért a nagy áldozatokért, melyekkel hazánk intézményeinket evtizedeken át fentartotta és fejlesztette, teljesítheti esküvel fogadott magasztos kötelességeit, egyezővel megfelelhet mindazoknak a várakozásoknak, amelyekkel a király és a haza az ő harcráteremttségéhez és vitézségéhez fűznek. A magyar királyi honvédség örömmel bontja ki szeplőtelen zászlóit, vállalva a közös hadsereggel, lelkesedéssel és ereje tudatában férfias élszántsággal száll sikra. A katonai fegyelmetől áthatva, bizalommal, ragaszkodással követi parancsnokait a harcokra és készen áll szeretett királyunkért, hazánk dicsőségéért, ha kell, még az utolsó csepp vért is feláldozni.*”

Vasuti menetrend.

A fegyveres erők legfelsőbb helyről elrendelt általános mozgósítása következtében a polgári gyors- és teheráru forgalmat a *szombathelyi* üzletvezetőség területén is azonnal beszüntették, a *személy-* és *podgyász* forgalmat azonban még egyes vonalakon fenn tartották.

Az *első mozgósítási* nap aug. 4-ike. A *harmadik* mozgósítási naptól, vagyis augusztus 7-től kezdve *polgári* utasokat csak a *hadimenetrend* postavonalaival továbbíthatják, ha a katonai igénybevétel-ezt megengedi s ha az utazás katonai vagy közérdekből történik. Ez utóbbi körülményt a *politikai hatóság* által kiállított s hivatalos pecséttel ellátott igazolvánnyal kell a *személypenztárnál* bizonyítani. Az igazolvány csak *egyszeri* utra érvényes s az utazás befejezése után leadandó. Az ily utasok, amennyiben nincsenek más menetigazolvánnyal ellátva, a használt kocsiosztálynak megfelelő *személyvonatu* jegyet tartoznak váltani.

A mozgósítás hatodik napjától, aug. 9-től kezdődőleg ugynevezett *helyi vonatok* is továbbíthatják a polgári utasokat. Ezek a vonatok, amelyekhez igazolvány nem szükséges, azonban csak

akkor indulnak, ha a katonaszállítás mérve megengedi s az utazásra a polgárok elégséges számban jelentkeznek. A vonatokat Jutasról indítják.

A hadipostavonatok menetrendje a következő:

Jutasról indul:

Győr felé délután	3:01	oda ér.	8:22
Dombóvár felé déli	12:00	" "	11:41
Czellődmölk felé	12:23	" "	7:01
Székesfehérvár felé	11:27	" "	2:12

Jutas felé indul:

Győrből reggel 6 órakor	ide ér.	12:00
Czellődmölköről hajnali 4 ó.	" "	11:27
Székesfehérvárról d. e. 9:22	" "	12:29
Dombóvárról éjjel 2 ó 10 p	" "	11:01

A helyi vonatok menetrendje.

Jutasról indul:

Székesfehérvár felé reggel	5 ó 27 p
Czellődmölk felé délután	4 ó 52 p
Varsány felé este	6 ó 29 p
Varsányból Győr felé reg.	6 ó 02 p

Jutas felé indul:

Győrből Varsány felé este	6 ó 14 p
Varsányból Jutas felé éjjel	2 ó 18 p
Székesfehérvárról délután	5 ó 22 p
Czellődmölköről éjjel	12 ó 18 p

A *Veszprém—alsóörsi* vonalon csak az a vonalpar maradt meg, amely Veszprémből d. u. 4 óra 57 perckor indult s Veszprémbe reggel 7 óra 04 perckor érkezik vissza.

Az *adonyiszabolcs—tapolcai* vonalon hadimenetrend van. Tapolca felől a postavonat *Alsóörsre* érkezik este 7 óra 28 perckor s *Börgönd* felé indul esti 8 óra 11 perckor. *Alsóörsről* Tapolca felé indul reggel 6 óra 29 perckor. Ezekhez a vonatokhoz is igazolvány kell.

Augusztus 9-től *helyi vonat* indul *Alsóörsől* Tapolca felé éjjel 4 óra 05 perckor, Tapolca felől *Alsóörsre* érkezik d. e. 9 ó 05 perckor. *Börgönd* felé nincs helyi vonat. Ezekhez a vonatokhoz nem kell igazolvány.

A Déli vasut vonalán több postavonat van.

A veszprémi jóléti bizottság gyűjtése.

Koller Sándorné, Csolnoky Ferencné, Juraszék Sári gyűjtése: Reiner Gyula 100, Rosos István 100, Adam Iván 100, Szilabey Dezső 5, Wimmer Károly 50, Kránitz Kálmán 100, dr. Fater István 20, dr. Radványi Viktor 20, Stoll Ferenc 10, Kegyesrendi-ház 20, Laczkó Dezső 30, Mustos József 2, Blázsi 1, Mezriczkyné 5, Ujvári 5, Horvási 5, özv. Pillitz Mórné 10, Huber Antalné —60, Czermak Lipót 5, Boros Andorné 2, Siklós Béláné 3, Kiss N. N. 1, Néger Agoston 100, dr. Rédey Gyula 100, Szentferencendi zárda 5, Hoss József 50, Juraszék János 20, Engelhardt Ferenc 200, dr. Sándorfi Kázmér 10, Babos Dezső 10, Enekes Mari 10 korona.

Dr. *Csete Antalné, Popper Samuné, Schiller Ilonka* gyűjtése: Benacsek Béla 10, Pinter Vilmos 10, Stubenwoll Ferenc 10, dr. Spitzer József 10, Boiváry Jánosné 1, dr. Robitzek Samu 10, Hojós János 1 dr. Revész Sándorné 10, dr. Spitzer Mór 10, Róthauszer Gézané 2, Kaufmann Ignác 1, Sanyics 1, dr. Hajós Zoltán 10, Némethné 2, Ritter Lőrinc 4, Böhm Mariska 1, özv. Kiss Jánosné 2, Urhegyi Klementin 4, Puskás Apollónia 2, dr. Török Gyuláné 10, Haidecker Jenőné 10, Szalai Mór 2, Singer varrógép r-t. 1, Egyed János 2, László János 2, dr. Rosenberg Jenő 5, Wellner Lajosné 1, Róna A. 3, dr. Kőszeghy József 3, özv. Strauszné 1, Spörer Tivadár 2, Cserny 1, Kácsér 5, Hermann 2, dr. Csete-család 50, Popper Samuné 4, Róthauszer Gézané pótlólag 8, dr. Csomasz Béla 3, Molcenczer Ferenc és neje 8 korona.

Politzer Miksáné, Robitzek Samuné gyűjtése: Dr. Kóváry Sándorné 3, Kemény Emilné 3, dr. Takáts Lajosné 4, Török Gyula 2, Vágó Dánielné 2, Pillitz Arminné 3, N. N. 1, Czövek Istvánné 5, özv. Feilher Gyuláné 1, Weisz Jakabné 4, N. N. 1, N. N. 1, Galamb kisasszony 1, Thuróczy Margit 1, özv. Stern Hermanné 2, Gaál Illésné 1, Abeles Jenőné 2, Stern Emilné 5, Paszkos Mórné 5, N. N. 2, Wolfram János 5, özv. Matuláné 1, Rosenberg Zsiga 1, Politzer Miksa 10, Schwarcz József 1, Löwy Béla 10, Steiner Jónás 10, Horváth D. 2, Salamon Jenny 5, Weisz M. Ignác 5 korona.

Dr. *Komjáthyné, Borosné és Beivel Marika* gyűjtése: Elkán J. 2, N. N. 2, Vidor 2, Lengleiné

1, Gansné 1, dr. Benkő Károly 5, Moltererné 2, Rothauszer Dezsőné 5, özv. Karád Jakabné 1, Barták 1, Döri Ödönne 1, Kerényi Andor 10, Kohn Lipót 1, Scheiber 1, Hideghéti Lajos 1, Kohn József 1, ifj. Neu Jakab 2, Pauk Jolán 1, N. N. 1, Raksányi Zoltán 1, Csomay Jánosné 1, Rosenberg Zsigmond 2, Andorfyiné 1, Hidvégi Antal 1, özv. Nagy Jánosné 2 korona.

Gubicza Lajos 5, dr. Lengyel Jenő 5, Babos Dezső 5, Kletzár Miksa 5, Fáró Ede 5, Kajdacsy Endre 4, Harangi 4, Jakus 2, Illés Dezső 10, dr. Fischer Miksa 20, Popper Samu 5, Csomai János nyug. tanító minden hónapban mig tart a háboru 10 korona.

Gaál Sándorné, Csákány Sándorné, Beöthy Katinka és Sándorfi Anna gyűjtése: Stern N. 1, Török Károly —50, Weisz W. Manioné —50, Steiner Mór —50, özv. Neu Józsefné 5, Neu Markusz 2, Weisz Alberné 1, Pátkayné 1, Faust Elekne 1, Kertész Ferencné 2, Varga N. —40, Sziegl Edene 1, Meszlényi János 20, Gaál Endre —60, Wilde Anna —20, Ungi Mihály —20, Szabó Jánosné 1, Sebestyenne —40, Antal Janka 2, Velly Istvánné 2, Bánóczy Mór 1, Stern Károlyné —50, Csizsékne —10, Tóth Árpád 3, Kolb Vilmos 1, Szenté B. 2, Hevessy József 1, Oszi 1, Schätzler Istvánné 3, dr. Sándorfi Miksáné 5, dr. Sándorfi Kázmér 2, Sándorfi Anna 3, dr. Cseresnyes József 20, ifj. Cseresnyes József 10, Jankovits Ferencné 1, Mesterházyne 3, N. N. —80, Segesdy Kálmán 2, Gaál Sándorné 3, Csákány Sándorné 2 korona.

Siklós Béláné és Erdős Béláné gyűjtése: Csajtagy —30, N. N. 1, Zsoldos Pálné 1, Tompa 1, Erdélyi Ignác 2, Pillitz Dávid 1, Oblatt Rudolf 4, Somogyiné —20, Hajek Ede —60, Bokrossy Viktor 5, Kocsuba Emil 1, Fodor Ferencné 2, Rothauszer Miksa 2, Márkus Vilmos 1, Rausnerné 1, Mannheim Gyula 1, Becske A. 3, Weisz V. Mór 2, Reiningger Dezsőné 2, Nay Sándor 5, Lantos Dezső 2, Eppinger Izsó 1, Korein 1, Apáthi Béláné 5, N. N. —40 korona.

Dr. *Lányi Sándorné, Kovács Józsefné, Juraszék Mádi és Thury Sárka* gyűjtése: Rosenberg Mór 10, Szántó Jenő 5, Törzs Ernő 5, N. N. 2, Forst József 10, Steiner Jenő 20, Deutsch Izidor 2, Winter Sándor 5, Berger Arnold 40, Weber Ede 4, Porubszkyné 5, Beivel Ferencné 20, Kiss Sándor 5, Beöthy Gáborné 5, özv. Pröderné 2, Margalit Ignác 180, dr. Horváth Rezsőné 5, dr. Illés Dezsőné 10, Lányi Sándorné 5, dr. Tóth Béla 5, dr. Horváth Béla 10, Erdős Béláné 4, Langer Alajos 5, W. D. E. 10, S. Kovács Menyhért 1, Teschner Mártonné 2, Kenessey Möric 10, Keczer Imre 5, Várhay Szilárd 5 korona.

Dr. *Rainprecht Antalné és Hangay Gézané* gyűjtése: Rainprecht Antalné 50, Schneider Gyuláné 50, Szebeny István tart. honv. tüzérhadn. 10, Hangay Géza 30, özv. Hrabovsky Flórisné 20, Erhardt Gyuláné 30, Löwy Jakab 10, Deogaró Lászlóné 4, Pápay Miklósné 5, dr. Karsa Istvánné 10, dr. Sándorfi Miksáné 5, dr. Györfly Zoltánné 10, Lázár Antalné 5, Schwartz Ignác 5, Bloch Sándor 5, Rideg József 5, Weisz N. 1, N. József 3, Neumann M. 2, Schünloff 5, Simonné 1, Bankó Gábor —60, Hirschfeld Béláné 4, Kántor Soma 5, Szeiberling Rezső 5, Reiningger N. 1, Lengyel Mór 1, Freudné 1, Székelyné 1, Scherkovszky főkantör 1, özv. Hordósy Endréné 2, Orosz Árpád 2, Lonkai Zsigmond 10, Izraelita pap 5, Zuschmanné 2, Udvardy Ferencné 2, Kajdacsy Endréné 2, Graf Oszkár 5, Pauer Miksáné 2, Házi János 5, Guttman Jenőné 5, Adorján Mórné 5, Brand Ferencné 5, Kövess Jánosné 5, Kövess Margit 5, Kövess Adél 5, Berger Józsefné 5, Stoll Feriné 5, Leb Józsefné —40, Fischer Böske 2, Közgazdasági Bank 50 korona.

Juraszék Jánosné, dr. Kletzár Miksáné, Csapó Mádi, Reé Iona gyűjtése: Kletzár Miksáné 2, Juraszék Jánosné 3, Kőrösné 2, Hajekné 5, Takách Adam 10, N. N. 1, Sándor Jánosné 5, Freund Károly 1, Fabb Károlyné 2, Farkas Ernőné 1, Kossonics A. 2, Csajághy Károly 6, Tatay Boldizsár 2, Cziké Ferencné 2, Molnár Gizella 2, Ughy —60, Tóth Zsigmondné 2, Szabóné 1, Fejér Istvánné 2, Bertalan Károlyné 2, özv. Schädli Józsefné 1, Szűcs Béláné 1, özv. Horváth Antalné 2, Hircsu Istvánné 2, Lintinger Józsefné 1, N. N. —20, Kovács Gyuláné 2, özv. Zalai Jánosné 2, Sándor Dezsőné 2, Rothauszer Jenő 2, Tárjai Géza 1, N. N. 1, Bauer Károlyné 1, Winkler Károly 1, Hencz János —20, N. N. —20, Polonyi György 1, Pröderné Istvánné 1, Keresztes Józsefné 1, N. N. —20, özv. Szabó Imréné 2, özv. Lengyelne 1, Biczai Ká-

rolly 10, Ruzicska F. 1, Heidler Mariska 2, Licz Jánosné 2, Glogovác Istvánné 1, Demjén Márton 5, Singer/Dávid 1, Juhász — 50, Odor Istvánné — 30, N. N. 1, Nagy Sándor 2, öz. v. Friedriczné 1, öz. Winkler Mártonné 1, Sándor Béláné 1, Szeiberling nővérek 2, öz. Tóth Ignácné 4, K. A. 1, Parragh Gyula 2, Pettkó Zsigmond 2, Rodeczky Károly 2, Slavitsék Antal 2, Laszkary Miklós 4, Horváth Károly 5, Weninger Ignác 2 koroná.

Dr. Csolnoky Ferencné, Stubenwoll Ferencné és Stubenwoll Liána gyűjtése: Stubenwoll Ferencné 20, Veszprémi ev. nőegylet 10, Szanyiné 1, Vadász Józsefné — 60, Scipiades Iréne 5, Sándor István — 40, Kálmánné — 60, Keresztesné 1, Boor Lajosné 10, Lang, Adam 5, Szabó Sándorné 5, Dózsa József 1, Németh K. — 40, N. N. — 28, Rada József 2, Fehér Ferencné 1, Sebestényné 2, Bóta Teréz 5, ifj. Horváthné — 30, Vollain Pálné — 20, Tanka Sándorné 2, Patzl Jenőné 5, Rédeyné 5, Kováts Pál 1, Fodor Jolán 5, Lőrinczné 2, dr. Kerényi Károly 4, Ziegler Gyula honv. tüzérhadnagy 10 korona.

Widenauer Kálmánné, Haidekker Lászlóné és Beivel Jucika gyűjtése: Öz. Noszlopy Gyuláné 4, Keszthelyiné 2, Schmidt Lajosné 5, Papp Sándorné 4, Rákóczy István 1, N. N. 2, G. — 40, Winklerné 4, Galamb Kristóf 2, Neumayer Istvánné 2, Síránd Kálmánné 2, öz. Fizik Gyuláné 2, Szenesné 1, Jenőfy Ferenc 3, Pintér főhadnagy 5, Hoffelderné 1, Mórucz Tullia 2, Barták Ferencné 1, Liptay Sándorné 4, Szalayné — 60, Grünhut Ignác 5, Kákorelyné 2, Cs. Bálint 1, öz. Horváth Lajosné 2, öz. Galamb Istvánné 2, Söréridé 1, Reviczky L. 10, Hollerné — 40, Seitl — 50, Pfaff Fülöpné 4, Schön József 2, Wildenauer Kálmánné 3, dr. Csolnoky Ferencné 20, Kovács József főhadnagy 10, Ocsosvzky 3, Reé Jenő 40, Haidekker Lászlóné 10, Juraszek Jánosné 2, Wildenauer László 1 korona.

H I R E K.

Püspöki szózat.

Nagy megpróbáltatás napjai virradtak ránk. Koronás királyunk hosszú uralkodása alatt a béke szellemében vezette országait. Élete alkonyán kényeszerítették, hogy trónja és népei érdekében karddal védelmezze birodalma határait. Mint egy ember száll a harctérre, lángoló hazaszeretettől égve, minden igaz magyar.

Katonáink a harctéren küzdenek. Nekünk, akik itthon maradtunk, imádsággal, áldozatkészséggel, emberszeretettel kell szolgálnunk nemzetünket. Buzgó imádság száll fel e napokban millió ajkán: Isten tartsd meg a királyt, óvjad a hazát.

Bibornok Megyéspüspök ur f. é. X. számú körlevelében figyelmezteti híveit a komoly eseményekre, imádságra buzdít mindnyájunkat. Ezenkívül elrendelte, hogy az egyházmegye minden papja mondja el a szentmisékben, valahányszor a szertartás szabályai megengedik, a parancsolt imák között a háború idejére előírt imádságot.

Ő Eminenciája adománya.

A háború nemcsak a katonaköteles egyénekre ró terhet, hanem a társadalomra is. A hadbavonuló védi a hazát, a társadalom segíti a honmaradtakat és segédkezet nyújt a sebesültek ápolására. Az egész országban a nagylelkűség szép jelei nyilvánulnak meg különösen egy szép intézmény támogatásában, melyet a Magyar Vörös Kereszt Egyesület nevével ismerünk. Az adakozók között látjuk a királyi Ő Felségét és a társadalom színe-javát. Hozzájuk csatlakozik Bibornok Megyéspüspök Ur Ő Eminenciája is, aki e hét elején husz ezer koronát küldött a Magyar Vörös Kereszt Egylet céljaira.

— A háborus idők és a politika. A háborus idők miatt az országos képviselő urak mindenütt elhalasztják u. n. beszámolóikat. A magunk részéről ezt annál inkább sajnáljuk, mert nagyon kíváncsiak vagyunk az enyingi kerületi beszámolóra.

— A Veszprémi Hirlap és a jóléti bizottság. Veszprém városának néhány-kiváló egyéniségei a háborus mozgalmak által sújtott városban némileg tettekkel is segítendő, azon szándékkal viseltetnek, hogy a város célra gyűjtést rendeznek, sőt ahhoz nagyobb összegekkel hozzá is járulnak. Amiért is szívesen megnyitottuk hasábjainkat az adakozók nevének és az általuk jegyzett összegek közlésére; megjegyezve, hogy a püspökség ugyane célra egyelőre koronát és ötven mázsa lisztet állította a szent Vincze-Egylet rendelkezésére.

— A Szent Vincze Egylet őszinte mély köszönetét fejezi ki Bibornok Megyéspüspök Ur Ő Eminenciájának a behívott katonák hátramaradtainak felségelyezésére szánt nagy adományért. A segélyezés a legközelebb meg is kezdik.

— Uj zászlók. Az idén a rendkívüli körülmények miatt a vezetett hadapródokat nem aug. 18-án, hanem e hó elején avatták fel. A tisztikar új tagjai közül városunk honvédegylogezredének is jutott néhány. Erősülésünk szerint ugyanis a király augusztus elsőjétől kezdődő ranggal Papp Miklós, Polyós Ben. Pohl Vilmos és Schredl László IV. éves hadapródokat a 31-ik honvéd gyezed zászlósaivá kinevezte.

— Kir. tanfelügyelőnk itthon. Dr. Vértessy Gyula, vármegyei kir. tanfelügyelője mult számunkba említett három hónapos szabadságidejét félbeszakította s hivatalát f. hó 4-én átvette.

— A vármegyeről. Veszprémvármegye közgazgatási bizottsága f. hó 10-én délelőtt tartja hávi rendes ülését. Ugyanaz nap délben a központi választmány ülészik.

— Halálozások. Kránitz Józsefet, kir. tanfelügyelőnkhez beosztott áll. tanítót s családját súlyos csapás érte. Felesége, szül. Szalay Veronika, nyug. áll. igazgatótanító hosszú szenvedés után f. hó 3-án 47 éves korában elhalt. Bánatos férjén kívül nyolc gyermek várja az örök alomra tért jó édes anyját. Aug. 1-én délután temették el a jeruzsálemhegyi temetőbe nagy számu gyászoló közönség őszinte részvételével. Temetésén megjelent a kir. tanfelügyelőség minden tisztviselője. Megjelent az iparosított önképzőkörének küldöttsége is, hogy osztozzon kedves elnökének fájdalmas gyászában s hogy koszorút helyezzen a hűségese feleség, szerető édes anya koporsójára. Nyugodjék békében.

Mély gyászba került egy Veszprémben nagy tiszteltben tartott tanító-család is. Nagy Lajos nyug. igazgatótanító népes családja is. Felesége, Huber Petronella aug. 6-án, életének 65-ik évében sok-sok szenvedés után jobb létre szenderedett. Negyvenhárom esztendőn át osztotta meg szerető férjével az élet örömeit s baját s félt gonddal segítette a tízezer gyermeknek nevelésében. Mindaz a szeretet, mellyel családi életét megárazta, jó férje s hatás gyermekei szívéből kiáradva vigasztaló gondoskodással visszaszólt betegyára mellett s lelki nyugodtsággal lehet bucsucsókot a haldokolva is a hást rebegő ajakra. Tegnap délután helyezték örök nyugalomra a felsővárosi sírkertben, ahová elkísérte őszinte, bensőséges részvétellel a város nagy közönsége. A kath. tanítótestület koszorút helyezt a megboldogult koporsójára. A béke anyala vásszon nyugó porai felett.

— A főispán és az újságok. Hunkár Dénes főispán azt a figyelmeztetést intézte a vármegye területén megjelenő napok szerkesztőihöz, hogy rendkívüli horderejű felelősségük tudatában hadi eseményekről kizárólag csak a sajtóiródától kapott közleményeket használják fel, mert ellenesetben a törvény által biztosított szigorúbb rendszabályok lesznek a szerkesztőség szemben alkalmazva.

— A tanfelügyelőségről. A vármegye területén levő állami iskolák kijavításainak céljaira, valamint a szükséges burok beszerzésére a kultusz miniszter nagyobb összeget engedélyezett.

— Nyári gyermekmenhelyek. Veszprémvármegye területére az ősszáig a pénteki kelettel megengedte, hogy mindezen helyeken megnyithassák az óvodákat és nyári gyermekmenhelyeket, ahol a járványos gyermekbetegségek megszűnnek. Ha az ilyen községek tanfelügyelőséghez fordulnak, szívesen bocsát rendelkezésükre menhelyet

vezető nőket. Valóban szükségesek is most ezek a menhelyek s mi kérjük a közönséget a vidéken, hogy a saját érdekében mielőbb nyisson is. Sőt úgy gondoljuk, hogy a menhelyekkel kapcsolatban bölcsödék felállításra is kívánatos volna, ahova az anyák felügyelőre szoruló egészen kicsi gyermekeiket elhelyezhessék, hiszen igen sok családban most rájuk nehezedik a családfenntartás terhe. Ugy tudjuk, a kir. tanfelügyelőség ebben is segítségére van a társadalomnak s keres olyan nőket, kik erre a misszióra vállalkoznak.

— A törvénykezés és a háború. Az igazságszervi szervezete működésében is természetesen kisebb-nagyobb zavarokat idéz elő a háború. A felek legnagyobb része bevonult, az ügyeket ha ki is tűzik tárgyalásra, megtartani vajmi keveset lehet. Értelmisségük szerint makacssági ítéleteket nem fog hozni a bíróság, hanem amelyben a fél nem jelenik meg, azt egyszerűen szünteteltetik.

— Megerősített hidak. A pozsonyi hadtestparancsnok kérdést intézett Veszprémvármegyéhez, hogy a törvényhatósági utakon levő hidak vajjon a teherautó forgalomhoz szükséges tíz tonna terheléssel épültek-e, mert ha nem volna ilyen erősek, adott esetben hajlandó volna a hadtestparancsnok csapatokkal a hidat megerősíteni. Ez az intézkedés a vármegyére igen előnyös volna, mert a hidakat egyéb nehezebb gazdasági gépek szállítására is alkalmazhatnák.

— Tanítói állások. A kir. tanfelügyelőség ezen az uton is felkéri mindazokat a tanítókat és tanítónőket, akiknek nincs állásuk, hogy a tanfelügyelőségnek jelentsek be, hajlandók-e helyettes állásokat elfoglalni. A magunk részéről hozzáfűztük azt az óhaját is, hogy kívánatos volna, miszerint olyan oklevéllel rendelkező tanítónők is valószínűleg helyettesítést, akik eddig nem foglalkoztak tanítással, mert nem voltak rászorulva. A helyettesítést díjazták, de ettől eltekintve honleányi kötelességet teljesítenének, mikor a hadba vonuló tanítók helyett szolgálnak a népoktatás ügyét.

— Visszaélések az állami utalványok körül. A miniszterelnökségi sajtóosztály közli: A kormány arról értesült, hogy egyes vidékeken feltétlenül üzerek elhitetik a néppel, hogy a mozgósítás céljából besorozott lovak ára fejében adott utalványokat nem fogja a kincstár beváltani, sőt itt-ott a papírpénz elérte telenedését is hirdetik. Ez uton a félrevezetett egyének birtokában levő okmányokat és papírpénzt jóval értékben által veszik meg. A kormány sürgős rendeletben hívta fel a közigazgatási hatóságok figyelmét ezekre a jelenségekre, és utasította őket, tegyék közhírré, hogy az, aki a közönségnek ily gonosz tévedésbe ejtésével másnak kárt okoz s magának jogtalan hasznot szerez, csalást követ el s eljárása a büntetőtörvénykönyv rendelkezése alá esik. Ennélfogva az igazságszervi miniszter is utasította a királyi ügyeseket, hogy hasonló üzelmek megtorlása körül a legnagyobb buzgalommal és szigorral járjanak el. Utasította a kormány az akció sikeres érdekében a közigazgatási hatóságokat is, hogy a tudomásukra jutó hasonló üzelmek esetében a büntető eljárás megindításáról gondoskodjanak s azzal a kéressel forduljék úgy a kárvallottakhoz, mint a közönséghez is, hogy minden ilyen esetet hozzanak a hatóságok tudomására.

— Az iskolakötelezettség és a háború. A tanfelügyelőség intézkedni fog az iránt is, hogy olyan családok iskolaköteles gyermekei, melyekben a család fő katonai szolgálatra bevonult, mentesíttessenek az iskolalátogatás kötelezettsége alól, ha a családnak a gazdasági munkában, vagy a háztartásban okvetlenül szüksége van rájuk. Minden községben az iskolaszék adja meg a véleményt, melynek alapján a kir. tanfelügyelőség megadja az engedélyt.

— Betakarított és elcsépelet a honvédelmi miniszter. A honvédelmi miniszter leiratott intézett Székesfehérvár város polgármesteréhez, hogy az aratásra, behordásra, cséplésre feltétlenül szükséges mérvben népfelkelő és katonai csoportokat polgári ruhában fog kirendelni. — Felhívja tehát a polgármester a birtokos gazdákat, hogy akiknek aratáshoz, behordáshoz, csépléshez munkatörere van szüksége, eziránti kérelmüket a polgármesterrel közöljék, mert különben kérelmük nem fog teljesíteni. Kívánatos volna, hogy a miniszter rendelkezését minden érdekelt vidékre kiterjessze.

— **A veszprémi mozi a katonák családjáért.** A helybeli Apollo-mozi bérleje arra kert engedélyt a városi hatóságtól, hogy a bevonult katonák családjai javára jótékony előadást rendezhessen. Csak a saját kiadásait terítene meg a bevételeiből, többi az említett célra juttatja. A hatóság az engedélyt megadta.

— **Igazi hazafiság.** Hazaszeretéből gróf **Nádasdy Tamás**, nádasiadányi kastélyához tartozó épületében 80 személyre lazarettet állít, hogy a háboruban megsebesültek, ott a szükséges gondozásban, gyógykezelésben és teljes ellátásban részesüljenek. Nádasdiadányban f. hó 6-án a belügyminiszteri rendelet értelmében helyi bizottság alakult, Fejérmegyéből a háboruba vonultak családtagjainak segélyezésére.

— **Kaszárnyaépítés Veszprémben.** Az új honvédségi tüzérlaktánia felépítésére a városi tanács július 31-én tartotta meg a versenytárgyalást, dacára, hogy kelő módon figyelmeztették a közrejelő háborúra és így a versenytárgyalás elhalasztására. A tanács azonban mindennek ellenére munkát akart teremteni iparosainak és mindenképpen hajlékot építeni honvédtüzeinknek. Tehát megtartotta a versenytárgyalást, bárva abban, hogy helyes műszaki műveltek mellett háborus időkben is akadnának olyan hozzáértő vállalkozók, akik lehetővé teszik a laktanyának a város megterhelhetősége nélkül való felépítését. A munka elvégzésére a következők két cég pályázott: **Főnyerő Béla** 2,943.573-38 kor., **Böck Alajos** 2,932.048-85 koronával. E két ajánlatot átszámítás és javaslat-tétel végett átadták **Tódsó Pál** tervező műépítésznek.

— **Megnyílnak-e szeptemberben az iskolák?** Az elemi iskolák eddigi dispoziciók szerint jövő hónapban megkezdik a tanévét. Amennyiben azonban a polgári vagy katonai hatóságok az iskolákat céljaikra elfoglalják, úgy ez a körülmény közlendő a tanfelügyelőséggel, hogy a szükséges felmentést megadhassa.

— **Nem lesz gyűlés a Balaton közepén.** A Balatoni Szövetség 10 éves fennállása jubileumát f. hó 5-én a Balaton közepén, gözhajók felvezetésén tartott díszgyűléssel öhajította megünnepeelni. A gyűlést azonban a háborus idők miatt az elnökség elhalasztotta.

— **A moratórium.** A magy. kir. minisztérium rendeletét bökésből ki a magánjogi követelések halasztása tárgyában. Magánköveteléseket, végrehajtásokat, váltólejárásokat nem lehet érvényesíteni. A moratóriumot egyelőre 14 napi időre állapították meg augusztus 1-től kezdődőleg. A takarékpénztáraknál 200 koronánál több összeget nem lehet egyszerre a betétekből kivenni.

— **Kikötő Balatonkeresztúron.** Balatonkeresztúron, a partmenti sétány mellett a földművelésügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértően a jövő évben állami hajó kikötőt szándékozik építeni. Ezzel együtt a partmenti sétányt jelentősen feltörlének és ezáltal megakadályoznak a jövőben azt, hogy a Balaton vizállása villatellék körül továbbra is károkat tessen.

— **A polgármester felhívása.** Veszprém város polgármestere felhívja mindazokat, akiknek kocsijuk és lovuk van, hogy f. é. augusztus 11-én reggel 6 órakor a nagymezőn kocsival és lóval jelenjenek meg, mert ellenkező esetben intézkedett aziránt, hogy katonai karhatalommal legyenek előállítva. A lovaknak rendes számmal kell ellátva lenni. A kocsik kerékfőtövel, lámpával, kocsikerékfőtartóval, zabszákkal, etető és itató edények, lehetőleg kassal, vagy deszká oldallal és egy kapával vagy asóval legyenek ellátva. Figyelmezteti a város közönségét, hogy a hadiállapotra tekintettel hazafini és törvényes kötelességüknek tegyenek eleget, mert ellenkező esetben, még komoly törvényes következményeknek is kiteszik magukat.

— **A büntetés elhalasztása.** Az igazságügyminiszter körrendeletben hatalmazta fel a vezető járásbírákat, hogy a hat hónapon aluli szabadság-büntetések végrehajtásának elhalasztása vagy felbontásáért iránt további rendelkezésig saját hatáskörükben intézkedjenek. A járásbírók két hónapot meghaladó halasztást is engedélyezhetnek és a hadkötelesekkel szemben a büntetések végrehajtását egyelőre ne szorgalmazzák.

— **Apolói tanfolyam Tabon.** A háborúra való tekintettel **Weitengi Károly** dr. járási orvos **Bartos Simon** dr. körorvossal együtt Tabon apolói tanfolyamot nyit, amelyen a tabi két nőegylet tagjain kívül a tabi érlelmiségnek 15 éven felüli tagjai vesznek részt. A tanfolyam teljesen ingyenes, 10—14 napig fog tartani és a résztvevők száma 30-ra van korlátozva. A szükséghez mérten később újabb tanfolyamokat is fognak tartani.

— **Iskolafentartók és a háború.** Amely iskolafentartó kötelezve volt, hogy iskoláját a tanév végéig akár kibővítés, akár ujjáépítés által törvényes állapotba hozza, ha a háborus mozgalmak valamiképpen anyagilag érintik, úgy értesülésünk szerint a kir. tanfelügyelőség indokolt kérelemre egyévi halasztást ad.

— **Tudnivalók a tábori postáról.** A tábori posta működését 1914. augusztus hó 4-én megkezdte. A tábori postához közvetíthető küldeményeket az összes postahivatalok (postahelyek) felveznek. A felvehető küldemények nemere, súlyára, címzésére és egyéb körülményekre nézve a kir. postahivataloknál és postahelyeknél ki-függesztett 57462/1914. sz. keres. miniszteri határozat, valamint maguk a postahivatalok és postahelyek adnak felvilágosítást. Magántáv-íratváltás és magántelefonbeszélgetés a hadi-kelt seregűti és viszont tilos.

— **Iskolaépítési államsegélyek.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter újabb a nemes-vamosi és csajági ref., továbbá a kertai és magyar-szombathelyi róm. kath. iskoláknak utalt ki iskola-építésre államsegélyeket.

— **A mozgósítás és a magántávíratok.** A soproni postagazgatóság lapunk után is felhívja a közönség figyelmét, hogy az elrendelt mozgósítás folytán az olyan magán távíratokat, melyek részben, vagy egészen titkos (összebeszélt betűjegyes vagy számjegyes) nyelven vannak szerkesztve, továbbá az olyan körzeteim nyelven szerkesztett magántávíratokat, melyek a kereskedelmi nyelvről rövidített kifejezésekkel, vagy kereskedelmi jelzéseit tartalmazzák, vagy amelyekben katonai vonatkozású adatok fordulnak elő, a posta és távirdahivatalok nem vehetnek fel, ha pedig tévedésből mégis felvettek nem továbbíthatók és nem kézbesíthetők.

— **Iskolafejlesztés.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter a veszprémi, bakonyzentiváni, kertai, magyar-szombathelyi, nagyfeleki, bakonybányi róm. kath. és mihályházi ref. iskoláknak megadta az iskolafejlesztési engedélyt.

— **Ingóságok átadása katonaság részére.** Az általános mozgósítással kapcsolatosan minden oly ingóság megszerzéséről is gondoskodni kell, amelyek a katonaságon kívül a gyors felvonulás, akadálytalan hadi mozgalmak előnyére, sőt az eredményes hadviseléshez szükségesek. Ilyenek: ló, járművek, szén, szalma, zab stb. A katonai hatóságoknak ezekről tettev kell gondoskodniok s nem csak a már előre besorozott lovakat s kijelölt járműveket veszik igénybe, hanem a szükséghez mérten többet is. Így történt városunkban is s a polgármester erre vonatkozólag hirdetményt tett közzé, amelyben tudatja, hogy a katonai hatóságok által átvett ilyenmő ingóságok vételáráról kiállított utalványt az illetékes kir. adóhivatalnál

kell bemutatni s a pénzt a postatakarékpénztár fogja hat héten belül a jogosítottak címére megküldeni.

— **A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.** **Harkányi János** báró kereskedelemügyi miniszter, a hadi állapotról való tekintettel, a törvényes munkaszünetet a folyó évi augusztus 2-ára és 9-ére eső vasárnapokra és az ezen vasárnapokat követő hétfői napok reggeli óráira az 1891. évi XIII. t.-c. hatálya alá tartozó mindenmő munkára, üzemre, és elárúsításra felfüggesztette.

— **Felhívás a katonák hozzátartozóinak felsegítésére.** **Langer István** a balatonfüredi járás főszolgabírája ma kelkes hangú szép felhívást intézett a járásához, arra szólítván fel a lakosságot, hogy a hadbavonult segénysorsú tartalékosok és népfelkelők családtagjainak támogatására indítsák meg az akcióit. Addig is, míg megfelelő alap lesz együtt, a hatóságok írják össze a támogatásra szoruló családok és ezek körülményeit. A gyűjtés eddigi eredménye 112 korona. A gyűjtés tovább folyik. (Balatonvidéki Hírmondó.)

— **Fiatal Leányok Otthona.** Évről-évre nagyobb rajoktól irányít a vidék Budapest felsőbb iskolái felé és e rajokban mind több és több a derűs szim, tanulni vágyó ifjú leányok üde arca. Évről-évre nő azonban a vidéki szülők aggodalma, kire bízzák legdrágább kincseiket. Ez aggodalomon akár könnyíteni gróf **Károlyi** Lászlóné elnöke alatt álló Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetsége, amely VIII. Maria-utca 7. sz. házat apácák vezetése alatt álló „Fiatal Leányok Otthonává” alakította át. Oly nagy keresletnek örvendett ez intézmény mindjárt az első évben, hogy az idén kibővítették és így 35 fiatal leány kaphat szobácskát, fűtés, világítás és teljes ellátással (napi négy étkezés) 70—80—90 koronáért aszerint, amint külön szobát kíván vagy beéri másod-harmadmagával. A nőveket szerető gondoskodása — amely bár tudomásul veszi a főiskolai hallgatókat megillető szabad járás-kelést — viszont garancia arra, hogy az odahaza feltevé őrözt virágzálnak a nagyváros forgatagában is biztos révpártba jutnak.

— **Hölgyek figyelmébe.** Egy ügyes varrónő, kinek férjét katonának vittek s aki úgy a felső női ruha, mint feléremű varrásban is jártas, munkát keres. Munkájával öhajítja megkeresni napiszkütségletét, házbérét, melyet eddig férjének munkás keze szerzett meg. Fedlésre is vállalkozik. Bővebb felvilágosítást ad ifjú **Molnár Istvánné**, a Gráner-udvarban.

— **A XIII. Országos Katholikus Nagygyűlést** előkészítő bizottság, melynek tagjai **Zichy János** gróf, az Országos Katholikus Szövetség elnöke, **Szmezsányi Lajos** egri érsek, **Várady** Árpád dr. kalocsai—bácsi érsek, **Zsembery István** dr. az Országos Katholikus Szövetség ügyvezető alelnöke, **Hindy Zoltán** az Országos Katholikus Szövetség igazgatója, **Andor György** miniszteri tanácsos, **Ernst Sándor** dr. a Kath. Nepszövetség vezérigazgatója, **Gieswein Sándor** dr. prelátus, országgyűlési képviselő, **Mihályfi Ákos** dr. egyetemi tanár, **Szebeny Antal** dr. országgyűlési képviselő, **Zlinszky János** dr. az Országos Katholikus Szövetség alelnöke, augusztus 11-én délután az Országos Katholikus Szövetség tanácstermében rendkívüli ülést tartott, melyen elhatározták, hogy az Országos Katholikus Nagygyűlést, tekintettel az általános mozgósításra, bizonytalan időre elhalasztja.

— **Az Országos Anya és Csecsemővédő Egyesület** javára Balatonfüreden 1914. júl. hó 24-én hangverseny volt **Baró Daniel Ernő** nének előnöksége alatt. A tiszta bevétel 755 korona volt, melyből 553 korona jutott a jótékony célra és 65 korona a Balatonfüreden felállítandó **Haray** szobor javára. (Bv. Hírm.)

Hazánk legelső
és legnagyobb

templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárépítészet, aranyozás és festészet. Templomok stilszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, keresztkutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legegyszerűbből a legművészebb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részletdíriesztés. Munkamegteljesítés és megbeszélés végett saját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelű elismerő íratok ereivel bizonyíthatom.

Arjgyezék ingyen
és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

— **Csongrád megye átírata.** Csongrádvármegye átíratott törvényhatóságához. Átiratában a tanköteletesség végrehajtása mai rendszérének megváltoztatására tesz javaslatot. Különösen az ismétlőoktatás reformját sürgeti. *Koller Sándor* alispán az átíratott véleményezés végett kiadta a kir. tanfelügyelőségnek s amint értesültünk, a vélemény már az alispán kezébe került. A királyi tanfelügyelőség az ajánlja, hogy az iskolák nyári és őszi tanítási idejét be kell szüntetni. Ez időben a szülők úgy sem szívesen küldik gyermekeiket iskolába, sőt legtöbb helyen, dacára a többszöriösen kiszabott bírságnak, — melyet azonban csak itt-ott hajtanak végre — egyáltalán nem is küldik iskolába. Tanfelügyelőségünk ehelyett a feloktatást ajánlja, még pedig a mai öt óránál több heti órában s lehetőleg mindennapi foglalkozással. Ez az osztott iskoláknál mindennyen a komoly akarattal az osztatlan iskolákban is keréskül vihető. Ugy tudjuk, hogy a tanfelügyelőség beadott memorandumát a tanítás rendjére vonatkozólag minden iskolatípusra nézve megtette külön javaslatát.

— **A szerbek ellen viselt háborunk sebésztjei és azoknak visszamaradtai részére** Zalavármegyében szeleskörben megindult a gyűjtés. Mindenki siet erejéhez mérten szolgálni a jó ügyet. Így *Mungold Gusztáv* a balatonfüredi *Stefánia főhercegnő udvarigazgatója* az Országos Vörös Kereszt Egyesületnek negyven helyet ajánlott fel sebésztjei részére s dr. *Pető János* bfüredi fül-orr-orvos pedig elvállalta ezen sebésztjei gyógykezelését, míg mellette *Markovits Imre* II. éves orvostanhallgató dr. *Pető Jánosné* és *Mangold Gusztávné* vállalták el a betegek ápolását. (Bv. Hirm.)

— **Pályázat erdősítési jutalmakra.** A földművelésügyi minisztérium egyenként három 1000, négy 800, négy 600, öt 500, öt 400, öt 300 és négy egyenként 200 koronás elismerő jutalmat tűzött ki fűtőhomoknak, vagy kopár vízmosásoknak beerdősítéséért. Pályázathat gazdatiszai, vagy birtokbérleti is, de a pályázathoz írásbeli nyilatkozatot kell csatolni, amelyben a birtokos a pályázaton való részvételhez hozzájárul.

— **A Balaton áldozata.** Revfűlőpön, — amint a „Balatonvidéki Hírmondónak” jelentik — egy festőmunkásnak, névszerint *Balázs József* a szél lekapta fejéről a kalapját és a Balatonba vitte. A munkás utána ment egy könnyű lélekvesztőn, amelyet a szél elsodort. Ekkor Balázs a Balatonba ugrott, azonban anyai ereje nem volt, hogy kiúszhatott volna és a Balatonba fulladt. Holttestét a csendőrök és halászkok fogták ki. A hivatalos vizsgálat megindult.

— **Cigánycsapat.** Tizenkét szekér kolompár cigány vonult be Nagyvácszonyba a hét elején. Számra nézve is elég veszedelmes tömeg volt, hatvanad magukkal. A csendőrök feltartoztatta őket s kocsiukat a községi rendőr jelenlétében megmotozta. Ritka dolog, a megszállt vidékre pedig örvendetes, hogy bűncselekményből eredt tárgyakat nem találtak náluk. Utunk bocsájtoitak őket illetőségi helyük, Varasd felé.

— **Értesítés.** *Madotto István* déli-gyümölcs kereskedő tudatja a n. é. közönséggel, hogy üzlete szeptember hó végéig zárva lesz.

— **Orgazdaságrért.** Krausz Dersó várpalotai lakos 24 kg. vörös és sárgaréz lövedékrészecskéket vett egy ismeretlen hajmáskéri embertől. Kitűnt, hogy ezeket a dolgokat eladó a hajmáskéri lövőtérrel lopta. Krauszt orgazdaságrért a csendőrség feljelentette, a megtalált rézanyagot pedig elkobozta.

— **Figyelem!** Aki jó és olcsó munkát akar, forduljon bizalommal *Fabián József* kárpitos és disztőhöz (Veszprém, Hosszu-utca 26. sz.)

— **Füiinternátus Szombathelyen.** Negyedik éve főnálló intézetben vidéki tanulók kellemes otthon találnak teljes ellátással, állandó fegyelmű felügyelet s naponkénti tanulmány-ellenőrzéssel. Az intézet állami felügyelet alatt áll. Tessék tájékoztatást kérni (Községi-utca 46. sz. alatt).

— **Eladó ház.** Csomay-telep felső utcában egy kényelmes csomádi ház elhelyezés miatt elfogadható árral eladó. Bővebbet *Milhoffer Nándor* tulajdonosnál.

— **Lewischt Robert** egyházi műpar-intézetének mai hirdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Ébresztő-óra** 3 koroná, zsebórák 3, 4-50 és 5-50 K jótállással, duble-lánc 70 fillér és 1-50 K Pongrácz Andor üzletében. Óriási választék pénz- és egyéb bútarcákból, utazótáskák, minden beosztású zsebkések, botok, esernyők, divatos levél-papírok stb. Tegyei próbavásárlást. Vidéki megrendelés pontosan eszközöltetik.

IRODALOM.

* A „Vasárnapi Ujság” augusztus 2-iki száma rendkívül érdekes, sok képet közöl a nap eseményeiről Budapestről, Belgrádból, az osztrák-magyar hadvezetőség arcképeit, képeket a 250 év mölti szentgotthárdi csata júliuma alkalmaiból, melyben 1664. aug. 1-én a török felett arattak diadalt a magyar seregek, továbbá a Pozsonyban rendezett nemzetközi menészeti kiállításról, a múlt heti vihar pusztításairól stb. Novellát *Sajó Sándor*ról, költeményeket *Majthényi György*ről, *Ótán Sándor*ról és *Szegedi István*ról hoz e szám, cikkeket közöl *Otelsege* lacin nyaralásáról, a skandináv államok és Oroszország viszonyáról stb. s e mellett belevet *Katinka Margit* „Alomások” című eredeti regényét és folytatja a „Patricius” című angol

regényt s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 5 kor., a „Világ-krónika”-val együtt 6 kor. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanírt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, televre két korona 40 fillér.

Anyakönyvi kivonat.

1914. július 30-tól augusztus 5-ig.

Születés.

Kuti Lajos közművessegéd és István Erzsébet leánya Vilma r. kath. — Kis János téglagyári munkás és Szabó Karolina fia Kálmán ref. — Vaczkó Mihály tégla és Kalmár Katalin leánya Julianna r. kath. — Hidyégi Antal cipésziparos és Zsergi Erzsébet leánya Erzsébet r. kath.

Haldiozás.

Herczeg Gábor magánzó 76 éves ref. — Kránitz Józsefné Szalai Veronika 47 éves r. kath. — Bázso Kálmán 3 éves r. kath. — Hortoványi József Ferenc 7 hónapos r. kath. — Örv. Szediák Jánosné Grüll Erzsébet napzámoszó 62 éves r. kath. — Pullai Mária 3 hónapos r. kath. — Krisch József napzámoszó 18 éves r. kath. — Lauriom Noémi Anna 1 hónapos r. kath.

Házasság.

Az elmúlt héten nékötetett.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI GÉPGYÁR

VÉZÉRKÉPV. RÁCZ FERENCZ, MÉRNÖK, BUDAPEST, V., FALK MIKSA U. 8.

GÉPEINK ELŐNYEI.

LEGKISEBB FOGYASZTÁS, TELJES ÜZEMBIZTONSÁG, GYORS SZÁLLÍTÁS.

MALMOK, IPARTELEPEK — GAZDASÁGOK, VILLANYTELEPEK, RÉSZÉRE LEGJOBB ÜZEMGÉPEK.

MOTOROK

ELISMERTEK ÉS ELŐNYEI — DIESEL BRÜNN SZIVÓGÁZ FÜLDŐGÁZ BENZIN

KÖLTSÉGVETÉS, MÉRNÖKLATOGATÁS DÍJTALAN.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49.

Welner Gyula

régí jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászati vágó műveletekre.

Fogzás, foglömés, műfogak, fogsorok.

A szájpódlás nélküli műfogak speciális készítője.

Számítalan elismerő levél. Tanítónak kedvezmény.

Hirdetések

felvétetnek a

Veszprémi Hirlap

kiadóhivatalában

Főközlöt: Balatonalmádjiban.

Egyedüli fehérnemű bizományi lerakat:

Rádi István és Tsa

cégnél Veszprém, Fő-tér.

Férfi színes ingek gallér nélkül	35—46 cm.-ig raktáron.
	Árak: 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.
Férfi fehér ingek gallér nélkül	35—46 cm.-ig raktáron.
	Árak: 2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.
Férfi színes turista ingek	35—47 cm.-ig raktáron.
	Árak: 2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.
Férfi fehér apacs ingek	3.—, 5.—, 7.— korona.
Gyermek fehér és színes ingek	2.50, 3.—, 3.50 korona.
Férfi hálóingek	35—47 cm.-ig raktáron.
	3.—, 5.—, 6.50 korona.
Férfi alsónadrág	gombos. Árak: 2.50, 3.—, 3.50, 4.— korona.
"	ziplóros. Árak: 1.50, 2.40, 3.— korona.
"	rövid, színes.
"	Árak: 2.—, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban,

valamint a legújabb nyakkendők, gallér, harisnya, zsebkendők és keztyűkben. Ernyők 1200 napi jótállással, sétabotokban legújabb különlegességek raktáron.

Piébanos rendezés uraknak 8% árengedmény.

Levébeni rendelések legpontosabban eszközöltetnek, meg nem felelő árut készséggel visszavesszünk.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1¹/₂ lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyú-
víznek, Mohai Agnes,
Giesshübl, Csizi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau,**
**Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli**
stb. stb. vizeknek.

KESERŰ VIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költsége lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismét a dobnak előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásvány-
víz- és háztartási cikkekéről a nagy
árjegyzék barkinck megküldetik.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölnivíz-szappant, kölnivízét és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és
egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber
dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölni-
vizet, kölnivíz-poudert és kölnivíz-szappant, ha az itt jelzett eredeti
készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég
magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16. sz.
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

Egy-két középiskolai osztályt vég-
zett, jó családból való fiú az
Egyházmegyei
Könyvnyomdába **tanulónak**
megfelelő fizetéssel felvétetik

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlepeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt
a legegyszerűbbtől a
legfinomabb kivitelig minden néven
nevezendő könyvnyomdai munkákat,
úgy mint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, kör-
levelek, hirdetésmények, falragaszok,
évi jelentések, mérlegek, kimutatá-
sok, gyászlapok, rovatolt táblázatok,
névjegyek, meghívók, eljegyzési és
esketési tudósítások, számlák, cim-
kék, plébániák és iskolák részére
szükséges mindennemű nyomtatvá-
nyokat jutányos árakon számítva

Raktáron tartja plébánia-
hivatalok és is-
kolák részére szükséges mindenféle
hivatalos nyomtatványokat, melyek
tetszés szerint fűzve vagy bekötve
szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok
és borítékok, okmányborítékok min-
denféle alakban és színben. Egy- és
négyvonalas vizsgalapok, 10 százalé-
a Tanítók Háza javára. Fizetésmeg-
hagyás iránt járásbíróshoz inté-
zendő kérvény: a) Körtagsági díjjal
tartozó hátrálékosok, b) a Gondvise-
lés hátrálékosai ellen, ivenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61